

Ieteikumi dabas daudzveidībai labvēlīgās un nelabvēlīgās saimnieciskās darbības identificēšanai

1. Ieteikumi jeb vadlīnijas dabas daudzveidībai labvēlīgās un nelabvēlīgās saimnieciskās darbības identificēšanai ir **brīvprātīgi izmantojams praktisks instruments – metodoloģija – kredītiestādēm, kā savā darbībā vērtēt vienu no dabas risku komponentēm; tās nav kredītešanas vadlīnijas kredītiestādēm, tās nav obligāti piemērojamas, un tās nav norādes nozarēm vai komersantiem.**
2. Kredītiestādēm jau patlaban ir pienākums izvērtēt vides, sociālos un pārvaldības (ESG) riskus. To paredz ES regulējums, it īpaši Kapitāla prasību regula (CRR)¹, Kapitāla prasību direktīva (CRD)², kā arī Eiropas Banku iestādes pamatnostādnes³. Savukārt Eiropas Centrālā banka savā klimata un vides risku ceļvedī⁴ ir izklāstījusi uzraudzības gaidas klimata un vides risku pārvaldībai. Kredītiestādēm ir jāizvērtē, cik lielā mērā ESG riski var ietekmēt to darbību, ņemot vērā kredītiestādes biznesa modeli, stratēģiju, kredītportfeli un citus būtiskus faktorus. Vienlaikus šajā jomā tiek piemērots proporcionālītātes princips, ņemot vērā kredītiestādes lielumu, darbības modeli un identificēto risku būtiskumu. Tādēļ, ja konkrēts ESG risks ir identificēts kā būtisks, kredītiestādes veic padziļinātu šī riska pārvaldību.
3. Līdz šim nav bijusi izstrādāta Latvijas apstākļiem piemērota metodoloģija ietekmes uz dabas daudzveidību riska vērtēšanai. Ja šāds risks tiek vērtēts, tad ierasti tiek pielietotas starptautiskas metodoloģijas, piemēram, ENCORE. Tās ne vienmēr atbilst katras valsts situācijai, un Latvijas apstākļos tās var būt krietni ierobežojošākas. **Latvijas Bankas publicētie ieteikumi mazina identificētās ietekmes uz dabas daudzveidību apjomu nozīmīgai daļai kredītiestāžu kredītportfeļa, īpaši nekustamo īpašumu jomā, kas nozīmē to, ka tie ir mazāk ierobežojoši un Latvijas ekonomikas ilgtspējīgai izaugsmei labvēlīgāki.** Salīdzinājumā ar pašlaik visplašāk izmantoto ENCORE metodoloģiju ir sašaurināts ietekmes uz dabas daudzveidību definējums no nozarēm kopumā uz konkrētām atsevišķu nozaru darbībām, kas rada nelabvēlīgu ietekmi uz dabas daudzveidību.
4. Šie ieteikumi tiks regulāri pārskatīti un pilnveidoti, izvērtējot saņemtos komentārus un aktualizējot saturu atbilstoši jaunākajām zinātniskajām atziņām. Pirmā pārskatīšana tiks sākta 2026. gada rudenī.
5. **Ieteikumi izstrādāti sadarbībā ar Latvijas dabaszinātņu jomas zinātniekiem un ekspertiem, kuri strādā augstskolās (Latvijas Universitātē, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātēs), zinātniskajos institūtos (Agroresursu un ekonomikas institūtā, Latvijas Hidroekoloģijas institūtā, Mežzinātnes institūtā “Silava”, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūtā “BIOR”), valsts institūcijās (Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā), nevalstiskajās organizācijās (Pasaules Dabas Fondā, Latvijas Ornitoloģijas biedrībā, Latvijas Biologu biedrībā, Latvijas Permakultūras biedrībā) un citās organizācijās (SIA “EcoSolutions and Environmental Resources Management”). Dokumenta tehniskajā pilnveidē iesaistījušies eksperti, kuri strādā valsts iestādēs (Lauku atbalsta dienestā, Valsts augu aizsardzības dienestā, Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrā, Dabas aizsardzības pārvaldē, Zemkopības ministrijas Nekustamajos īpašumos, Valsts zemes dienestā, Latvijas Lauku konsultāciju centrā) un nevalstiskajās organizācijās (Latvijas Dabas fondā, Pasaules Dabas Fondā un Latvijas Ornitoloģijas biedrībā).**

¹ [L_2013176LV.01000101.xml](#)

² [L_202401619LV.000101.fmx.xml](#)

³ [Guidelines on the management of ESG risks | European Banking Authority](#)

⁴ [Norādījumi par klimata pārmaiņu un vides riskiem](#) un [Good practices for advancing climate and nature-related risk management](#)

6. Ieteikumos uzskaitītās saimnieciskās darbības **grupētas gan pēc nozares** – lauksaimniecība (augkopība un lopkopība), mežsaimniecība, enerģētika, ēku būvniecība un inženierbūvniecība –, gan **pēc to ietekmes uz dabas daudzveidību** – labvēlīgas vai nelabvēlīgas.
7. Ieteikumos vairākās vietās kā iespējamais informācijas avots minēta valsts institūcijas izziņa. Kredītiestāde šādu izziņu var pieprasīt no klienta (kuram institūcija to izsniedz, un klients to iesniedz kredītiestādei) vai arī tieši no attiecīgās institūcijas. Ņemot vērā, ka institūcijas var atšķirīgi interpretēt datu pieejamību citām personām, nav iespējams garantēt, ka kredītiestāde šādu izziņu saņems tieši. Ja izziņas izsniegšana kredītiestādei tiek atteikta, to joprojām iespējams saņemt ar klienta starpniecību – klients var pieprasīt izziņu pats un iesniegt to kredītiestādei.
8. Dokumentā vairākās vietās kā iespējamais informācijas avots kritērija izpildei ir minēta atbilstība ekoshēmu prasībām. Vēršam uzmanību, ka var būt gadījumi, kad klients, lai gan spēj izpildīt attiecīgās prasības, izvēlas nepieteikties ekoshēmas atbalstam, piemēram, sarežģītas administratīvās procedūras vai citu apsvērumu dēļ. Šādos gadījumos aicinām kredītiestādes ievērot elastību un izvērtēt šādus gadījumus individuāli, pieļaujot arī klienta pašapliecinājumu kā pietiekamu informācijas avotu kritērija izpildei.

Lauksaimniecība

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Ilggadīgo zālāju transformācija aramzemē un aramzemē sētajos zālājos – īpaši, ja tas notiek ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos un īpaši aizsargājamo sugu² dzīvotnēs. Kā un kur pārbaudīt? - Noskaidrot, vai teritorija (pēc lauka bloka numura) klasificējas kā ilggadīgs zālājs, pārbaudot, vai tā ir atzīmēta Lauku atbalsta dienesta datubāzē Lauku bloku karte slānī “Ilggadīgie zālāji”. - Ja teritorija klasificējas kā ilggadīgs zālājs, pārbaudīt, vai to plānots transformēt kādā no aramzemēm, pieprasot informāciju klientam par to, vai plānotās lauksaimnieciskās darbības rezultātā tiks mainīts zemju kods – no 710 (ilggadīgs zālājs) uz 720 vai 760 (aramzemē sētais zālājs) vai uz citu aramzemes kodu (aramzeme).³ Ja plānots, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja ir atzīmēta un šajā teritorijā plānota zālāju transformācija aramzemē (skatiet iepriekšējos divus punktus), tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Ilggadīgo zālāju, ES nozīmes biotopu, dabas pieminekļu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu uzturēšana. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”, “BVZ rezultāti”. Ja teritorija ir atzīmēta, pieprasīt no klienta apliecinājumu, ka tajā teritorijas daļā, kur ir ilggadīgie zālāji, ES nozīmes biotopi, dabas pieminekļi un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes, nav plānots veikt saimniecisko darbību⁴. Ja klients to apstiprina, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.		

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Mazie ainavu elementi⁵ ar kopplatību mazāk nekā 10%. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par ainavas elementu izveidi un saglabāšanu (3. ekoshēmas ietvaros) – cik % no aramzemes ir atvēlēti mazajiem ainavu elementiem. Ja atvēlēts mazāk nekā 10%, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mazie ainavu elementi⁶ ar kopplatību vismaz 10% no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par ainavas elementu izveidi un saglabāšanu (3. ekoshēmas ietvaros) – cik % no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm ir atvēlēti mazajiem ainavu elementiem. Ja atvēlēti vismaz 10%, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1, 01.4	S,Ū
Nav precīzās tehnoloģijas tehnikas⁷ augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients ir saņēmis Lauku atbalsta dienesta 5. ekoshēmas maksājumu par precīzo tehnoloģiju izmantošanu augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai. Ja saņēmis, precizēt, pēc kura no trim apakšpunktiem 5. ekoshēma ir izmaksāta.⁸ Ja nav izmaksāta, pamatojoties (arī) uz trešo punktu (augu aizsardzības līdzekļu precīzā izsmidzināšana), tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Precīzās tehnoloģijas tehnika augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients ir saņēmis Lauku atbalsta dienesta 5. ekoshēmas maksājumu par precīzo tehnoloģiju izmantošanu augu aizsardzības līdzekļu izmantošanai. Precizēt, pēc kura no trim apakšpunktiem 5. ekoshēma ir izmaksāta.⁹ Ja izmaksāta, pamatojoties (arī) uz trešo punktu (augu aizsardzības līdzekļu precīzā izsmidzināšana), tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1, 01.4	S,Ū
Mazāka par 10 m aizsargjosla starp aramzemi un upēm, meliorācijas grāvjiem. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par ievērotās aizsargjoslas platumu. Ja norādīts, ka mazāka par 10 m, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Vismaz 30 m aizsargjosla starp aramzemi un upēm, meliorācijas grāvjiem. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par ievērotās aizsargjoslas platumu. Ja norādīts, ka vismaz 30 m plata, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1, 01.4	S,Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Identificētas invazīvo sugu¹⁰ atradnes. Kā un kur pārbaudīt? - Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par ainavas elementu izveidi un saglabāšanu (3. ekoshēmas ietvaros). Ja klients nav saņēmis šīs ekoshēmas maksājumu, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai apsaimniekotajā īpašumā nav konstatētas invazīvās sugas (neskaitot Sosnovska latvāni). - Ja tomēr ir konstatētas citas invazīvās sugas (izņemot Sosnovska latvāni), pieprasīt informāciju Valsts augu aizsardzības dienestam, vai klients ir iesniedzis Valsts augu aizsardzības dienestā iesniegumu reģistrācijai Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Invazīvo augu sugu izplatības datu bāzē. Ja nav iesniegts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Iesniegts plāns invazīvo sugu apkarošanai. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Valsts augu aizsardzības dienestam, vai klients ir iesniedzis Valsts augu aizsardzības dienestā iesniegumu reģistrācijai Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Invazīvo augu sugu izplatības datu bāzē. Ja iesniegts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.4	S
Tiek veikta intensīva noganīšana (>viena liellopu¹¹ vienība uz ha). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par lopu blīvumu saimniecībā. Ja blīvums lielāks par vienu liellopu vienību uz ha, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Izmantota optimāla ganīšanas slodze (<1 liellopu vienība uz ha). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par lopu blīvumu saimniecībā. Ja blīvums mazāks par vienu liellopu vienību uz ha, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.4	S

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Saimniecībā nav ilggadīgo zālāju un izmantotā lopbarība audzēta aramzemē vai aramzemē sētos zālajos. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju (kartogrāfisku materiālu) Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta) par klienta zemju struktūru, kas tiek iesniegta platību maksājumu jeb ekoshēmu ietvaros. Apskatīt kartogrāfisko materiālu – ja tas neietver arī zālājus (ir tikai aramzeme), tad uzskatāms, ka klientam nav iespēju audzēt lopbarību zālajos un līdz ar to arī saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Lopbarība no lokāliem (tuvāk par 40 km) ilggadīgiem zālājiem. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju (dokumentāciju) klientam par lopbarības avotiem. Ja lopbarība iegūta no lokāliem ilggadīgiem zālājiem, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.4	S
Krūmāju¹² transformācija aramzemē. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai plānotās saimnieciskās darbības rezultātā krūmāji tiks transformēti aramzemē. Ja tiks, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Kultūraugu dažādošana¹³ lauka ietvaros (ja saimniecības rīcībā esošā aramzeme ir lielāka par 10 ha). Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai ir piemērojis lauku dažādošanas principus vismaz 50% samniecības rīcībā esošajā aramzemē. Ja ir piemērojis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1	S
Augkopība bez mēslošanas plāna vai mēslošana pēc plāna, tomēr pārsniedzot fosfora no kūstmēsliem HELCOM vadlīnijas (līdz 25kg/ha gadā).¹⁴ Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu - par mēslošanas praksi saimniecībā. Ja klients nevar apliecināt mēslošanas plāna esamību un atbilstību augstāk minētajam kritērijam, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Buferjoslu ierīkošana - vismaz 4 m aizsargjosla gar grāvi, ceļu, mežu, starp bioloģisko lauku un tādu lauku, kas nav iekļauts bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā, ja robeža starp tiem ir identificējama dabā; un vismaz 8 m gar ūdensobjektiem, kas noteikti saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients saņēmis atbalsta maksājumus par agrovides pasākumu “Zaļā josla”. Ja saņēmis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1	Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Uzartu lauku atstāšana ziemas periodā (15.11-15.02). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients ir saņēmis Lauku atbalsta dienesta 1. ekoshēmas maksājumu par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi. Ja nav saņēmis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Netiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi 10 m buferjoslā gar ūdensobjektu, kurš noteikts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru, un 3 m platā joslā gar ūdensnotekām (novadgrāvjiem), kas iekļauti meliorācijas kadastrā. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients saņēmis atbalsta maksājumus par agrovīdēs pasākumu “Zaļā josla”. Ja saņēmis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1	Ū
Augsnes apstrāde perpendikulāri ūdenstecēm (paātrināta notece)¹⁵. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par augsnes apstrādi saimniecībā. Ja klients apliecina, ka augsnes apstrāde notiek perpendikulāri ūdenstecēm, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Uztvērējaugu un starpkultūru¹⁶ izmantošana. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par to, ka starpkultūra uz lauka paliek visu ziemu (tiek uzturēta līdz pavasarim) un tās iznīcināšanā netiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi. Ja augstāk minētais apliecināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1	Ū
Aramzemju¹⁷ un industriālu objektu ierīkošana polderu¹⁸ teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par polderu apsaimniekošanu. Ja polderos plānots ierīkot aramzemes vai industriālus objektus, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementu¹⁹ ierīkošana. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementu ierīkošanu. Ja ir ierīkoti, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1	Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Ūdens ņemšana no ūdenstilpēm virs 10 m³/dienā. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt <u>Valsts vides dienesta reģistrā</u>, vai klients (pēc reģistrācijas numura) ir saņēmis atļauju piesārņojošās darbības veikšanai. - Ja klients šādu atļauju nav saņēmis, pieņemt, ka klients neveic piesārņojošās darbības (t.sk. ar ūdens patēriņu saistītās). - Ja klients ir šādu atļauju saņēmis, tad pieprasīt informāciju Valsts vides dienestam vai klientam (izziņa no Valsts vides dienesta), vai klients šo atļauju ir saņēmis saistībā ar ūdens patēriņu, un, ja tā, tad kāds ir deklarētais ūdens patēriņš (m³/dienā). - Ja radītājs pārsniedz 10 m³/dienā, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.		01.1	Ū
Nav izveidota dabiskajām ūdenstilpēm alternatīva ūdens ieguves vieta laistīšanai/ dzirdināšanai. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par ūdens ieguves vietām. Ja klients apliecina, ka šādas alternatīvas ūdens ieguves vietas nav izveidotas, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.		01.1	Ū
Atklāta kūtsmēslu un vircas uzglabāšana ārpus izbūvētajām krātuvēm vai krātuvju pārāk maza ietilpība applūstošajās teritorijās.²⁰ Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu - par kūtsmēslu uzglabāšanas praksi un krātuvju ietilpību saimniecībā. Ja klients apliecina augstāk minēto rīcību, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mēslu²¹ apsaimniekošanas sistēmas modernizācija. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Lauku atbalsta dienestam vai klientam (izziņa no Lauku atbalsta dienesta), vai klients ir saņēmis Lauku atbalsta dienesta 5. ekoshēmas maksājumu par precīzo tehnoloģiju izmantošanu minerālmēslu un šķidrā organiskā mēslojuma apstrādei. Ja ir saņēmis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.4	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV ¹
Liellopi turēti kūtī (bez ganīšanas ārpus kūts). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju klientam par ganīšanas praksi saimniecībā. Ja klients norāda, ka lopi tiek turēti tikai kūtī, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Bioloģiskās lauksaimniecības²² īstenošana, ja netiek darīts paralēli nekas no nelabvēlīgajiem pasākumiem, kas minēti šajā dokumentā (piemēram, zālāju vai krūmāju transformācija aramzemē izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā). Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai klients (pēc nosaukuma) atrodams Lauku atbalsta dienesta Bioloģiskās lauksaimniecības reģistrā vai EK Bioloģiskās lauksaimniecības operatoru datubāzē. Ja atrodams, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	01.1, 01.4	S, Ū

Mežistrāde

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Mežizstrāde ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs (izņemot biotopu un sugu dzīvotņu apsaimniekošanas plānu ietvaros). Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. - Ja teritorija atzīmēta un mežizstrāde plānota, pieprasīt klientam Dabas aizsardzības pārvaldes atzinumu, vai plānotā mežizstrāde norit biotopu un sugu apsaimniekošanas plānu ietvaros. - Ja klients nevar šādu atzinumu iesniegt vai ja atzinumā nav Dabas aizsardzības pārvaldes norādes par mežizstrādes nepieciešamību sugu un biotopu apsaimniekošanai, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	ES nozīmes biotopu un citu bioloģiski augstvērtīgu²³ teritoriju kartēšana un aizsardzība (>10% kopplatības). Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” slānī “ĪA biotopi (laukumi)”. Ja ir atzīmēta un šajā teritorijā nav plānota mežizstrāde, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pieprasīt informāciju Dabas aizsardzības pārvaldei, vai teritoriju (pēc kadastra numura) ir plānots iekļaut to 30% aizsargājamo teritoriju tīklā (saskaņā ar ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģiju). Ja ir plānots un ja teritorijā nenorīt mežizstrāde, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pieprasīt klientam informāciju – pašapliecinājumu - par iekšējās izvērtēšanas sistēmu, kā tiek pārbaudītas meža ciršanai atlasītās teritorijas. Ja tiek veiktas darbības dabas vērtību identificēšanai (piemēram, biotopa eksperta piesaiste mežizstrādei paredzēto teritoriju izvērtēšanai), tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S
Mežizstrāde un jaunaudžu kopšana putnu ligzdošanas laikā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par laika periodu, kurā plānota mežizstrāde. Ja plānota augstāk norādītajā periodā, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mežizstrāde un jaunaudžu kopšana nenotiek putnu ligzdošanas laikā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par laika periodu, kurā plānota mežizstrāde. Ja nav plānota augstāk norādītajā periodā, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Identificētas invazīvo sugu²⁴ atradnes. Kā un kur pārbaudīt? - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai apsaimniekotajā īpašumā ir konstatētas invazīvās sugas. - Ja ir konstatētas invazīvās sugas, pieprasīt informāciju Valsts augu aizsardzības dienestam, vai klients ir iesniedzis Valsts augu aizsardzības dienestā iesniegumu reģistrācijai Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Invazīvo augu sugu izplatības datu bāzē. Ja nav iesniegts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Iesniegts plāns invazīvo sugu apkarošanai. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Valsts augu aizsardzības dienestam, vai klients ir iesniedzis Valsts augu aizsardzības dienestā iesniegumu reģistrācijai Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas Invazīvo augu sugu izplatības datu bāzē. Ja iesniegts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S
Tiek stādītas invazīvās²⁵ sugas. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Valsts meža dienestam vai klientam (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par klienta izvēlēto stādāmo materiālu. Ja tas ietver sarkano ozolu, kādu no papeļu vai lapegļu sugām, vai saldo ķirsi, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Atjaunojot mežu, tiek stādītas vietējās sugas²⁶. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Valsts meža dienestam vai klientam (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par klienta izvēlēto stādāmo materiālu. Ja tas neietver sarkano ozolu, kādu no papeļu vai lapegļu sugām, vai saldo ķirsi, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Tiek apmežotas teritorijas ar augstu bioloģiskās daudzveidības vērtību.²⁷ Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” slānī “BVZ rezultāti”. Ja ir atzīmēta un ja šajā teritorijā plānota apmežošana, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” slānī “Dabas dati” (jebkurā apakšslānī). Ja ir atzīmēta, pārbaudīt iezīmētās teritorijas ES klasifikācijas nosaukumu (to var izdarīt, uzklikšķinot uz iezīmētās teritorijas, kā rezultātā kreisajā pusē atveras logs ar detalizētu informāciju par teritoriju). Ja teritorija klasificēta kā paliene un ja tajā plānota apmežošana, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir topogrāfiski iezīmēta kā purvs (var izmantot, piemēram, “Latvijas Valsts meži” datubāzi). Ja ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mežistrāde nenotiek sugām prioritārās vietās²⁸. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” slānī “Sugu dati” (atlasīt visus apakšslāņus). Ja teritorijā parādās kāda atzīme, uzklikšķinot pārbaudīt, vai teritorijā iezīmēta kāda no dzeņu vai pūču sugām. Ja ir, tad to uzskatīt par sugām prioritāru vietu. Ja mežizstrāde nenorit šādā teritorijā, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S
Mākslīgi atjaunojot mežu²⁹, tiek veidotas egļu mežaudzes³⁰. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par stādāmo sugu sastāvu un īpatsvaru. Ja egļu sastāda vismaz 50%³¹, tad uzskatīt, ka tā ir egļu mežaudze, un līdz ar to uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Atjaunojot mežu, tiek izmantots sugu mistrojums (vismaz divas sugas). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju Valsts meža dienestam vai klientam (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par klienta izvēlēto stādāmo materiālu. Ja tas ietver vismaz divas sugas un ja egļu nesastāda vairāk par 50%, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Atjaunojot mežu, veikta mehāniskā augsnes sagatavošana³². Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai tiek veikta mehāniskā augsnes sagatavošana. Ja tiek veikta, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Atjaunojot mežu, netiek veikta mehāniskā augsnes sagatavošana un apstrāde³³. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai tiek veikta mehāniskā augsnes sagatavošana. Ja netiek veikta, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S
Mežu izciršana (kailcirte) ūdeņu aizsargjoslās (izņemot baltalksni) Kā un kur pārbaudīt? - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai mežizstrāde plānota ūdeņu aizsargjoslās. - Ja plānota, tad pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par plānotās cirsmas veidu (kailcirte vai regulētā cirte) un par mežaudzē valdošo koka sugu. Ja plānota kailcirte un ja mežaudzē valdošā koka suga nav baltalksnis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Vismaz 15 m buferjosla mežiem gar ūdeņiem.³⁴ Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, cik liela buferjosla gar ūdeņiem tiek ievērota. Ja buferjosla vismaz 15 m, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	Ū
Mežizstrādes laikā izveidojušies meža zemsedzes bojājumi (dziļās rīses (cauri augsnei)). Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai mežizstrādes laikā sagaidāmi būtiski meža zemsedzes bojājumi. Ja sagaidāmi, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mežizstrāde, izmantojot tehnoloģijas vai paņēmienus, kā arī laika apstākļus, kas nerada augsnes bojājumus³⁵. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par atbilstošu tehnoloģiju un metožu pielietošanu augsnes bojājumu mazināšanai. Ja pielietotas, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Meliorācija ar mērķi apsaimniekot mežus, izņemot gadījumus, kad tiek veikta sugu un biotopu dzīvotņu atjaunošana. Kā un kur pārbaudīt? - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par plānotajiem meliorācijas darbiem. - Ja paredzēti meliorācijas darbi, pieprasīt informāciju Dabas aizsardzības pārvaldei vai klientam (Dabas aizsardzības pārvaldes izsniegtu izziņu), vai plānotie meliorācijas darbi norit biotopu un sugu apsaimniekošanas plānu ietvaros. - Ja klients nevar šādu atzinumu iesniegt vai ja atzinumā nav Dabas aizsardzības pārvaldes norādes par meliorācijas nepieciešamību sugu un biotopu apsaimniekošanai, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Videi draudzīgu meliorācijas elementu³⁶ ieviešana. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par videi draudzīgu meliorācijas elementu izveidi. Ja šādu elementu ieviešana plānota, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	Ū
Tiek apmežoti mitrāji (izņemot degradētu aluviālu mežu apmežošanu)³⁷. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir topogrāfiski iezīmēta kā purvs (var izmantot, piemēram, “Latvijas Valsts meži” datubāzi). Ja ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai tiks apmežoti mitrāji (izņemot degradētu aluviālu mežu). Ja plānots, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Buferjoslas 30 m (vismaz koka augstums) ap melnalkšņu staignājiem, aluviālajiem mežiem un purvainajiem mežiem, buferzonā nenotiek kailcirte³⁸. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par buferjoslas prasību ievērošanu. Ja apstiprinātas augstāk minētās prasības, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Kailcirtes īpaši erozijas riskam pakļautajās teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt (pēc lauku bloka numura) Lauku atbalsta dienesta datu bāzē Lauku bloku karte augšņu slīpumu (slānis – slīpums >6° un >0,3ha). - Ja teritorija atbilstoši iezīmēta, pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par plānotās cirsma veidu (kailcirte vai regulētā cirte). Ja kailcirte, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mežaudžu/ zaļās infrastruktūras ūdensobjektu meža aizsargjoslās ekoloģiskās funkcionalitātes uzlabošana³⁹. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai ūdensobjektu mežu aizsargjoslās plānota mežaudžu vai zaļās infrastruktūras ekoloģiskās funkcionalitātes uzlabošana. Ja plānota, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū
Kailcirtes riska ūdensobjektu teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? - Pieprasīt Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram pieeju ARC GIS datubāzei un pārbaudīt, vai apsaimniekojamā teritorija (pēc kadastra numura) iezīmēta kā riska ūdensobjekts (datu slānis “Riska ūdensobjekti”). (Ja bankas rīcībā nav atbilstošas programmatūras datu bāzes pārļūkošanai, pieprasīt informāciju no Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra vai klienta (Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra izsniegta izziņa), vai plānotā mežizstrādes teritorija ietilpst riska ūdensobjektu teritorijās.) - Ja mežizstrādes teritorija ietilpst riska ūdensobjektu teritorijā, pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par plānotās cirsma veidu (kailcirte vai regulētā cirte). Ja kailcirte, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Ievērotas sugu aizsardzības plānu prasības⁴⁰. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, ka ir izstrādājis Meža apsaimniekošanas plānu, kurā ir ietverta sadaļa par bioloģiskās daudzveidības veicināšanu un izklāstītas darbības sugu aizsardzības plānu ievērošanai (plānu pievienot kā pielikumu). Ja šāds plāns ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Mežistrāde nacionāla mēroga augsta plūdu riska teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai apsaimniekojamā teritorija ir Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Plūdu riska informācijas sistēmas plūdu kartē atbilstoši atzīmēta (slānis “Nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijas”). Ja ir atrodama, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Pēc galvenās cirtes veicināta meža dabiskā atjaunošanās⁴¹. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai pēc galvenās cirtes plānota meža dabiskā atjaunošanās. Ja ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū
Baltalkšņa un egles izciršana aizsargjoslās⁴² gar ūdeņiem ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja plānota, pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par mežaudzē (plānotajā cirsma) valdošo koka sugu. Ja tā ir baltalksnis vai egle, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Saglabāti lieli un veci koki un koki ar mikrodzīvotnēm⁴³. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai izcirtumā ir saglabāti vismaz 25 ekoloģiskie koki un 25 m3 atmiruši koksne. Ja ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū
Dabisko ūdensteču un gultņu pārveidošana mežos⁴⁴, izņemot pasākumus, kas vērsti uz sugu un dzīvotņu atjaunošanu, ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanu. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai ir plānots pārveidot dabiskās ūdenstece vai gultnes. Ja plānots, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Saglabāti veci meži⁴⁵. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” slānī “ĪA biotopi (laukumi)”. Ja teritorija atzīmēta un ja tajā nav plānota mežizstrāde, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
	Nav izmantots minerālmēslojums vai ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai mežistrādē tiek izmantots minerālmēslojums vai ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi. Ja netiek, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū
	Nekailciršu mežizstrāde (regulētā izlases cirte)⁴⁶. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju no Valsts meža dienesta vai klienta (Valsts meža dienesta izsniegta izziņa) par plānotās cirsmas veidu (kailcirte vai regulētā cirte). Ja regulētā cirte, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S, Ū
	Infrastruktūras veidošana ar mērķi samazināt rekreācijas slodzi.⁴⁷ Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par infrastruktūras izveidi mežsaimniecības vai mežizstrādes laikā. Ja infrastruktūras elementi ietver kādu no rekreācijas slodzi mazinošiem, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	Ū
	Ir FSC kontrolētās koksnes sertifikācija. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt klientam iesniegt FSC kontrolētās koksnes sertifikātu. Ja iesniegts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	02.20	S

Enerģētika

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Vēja parku attīstība ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs, Natura 2000 teritorijās, kā arī 2 km buferjoslās gar jūru un gar Natura 2000 ornitoloģiskajām stacijām. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja ir atrodama, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija atrodas 2 km joslā gar jūru. Ja atrodas, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta “Latvijas Valsts meži” datubāzes slāņa “DAP dabas datu sistēmas OZOLS dati” apakšslānī “Natura 2000”. Ja ir, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Par 2 km gar ornitoloģiskajām Natura 2000 stacijām – pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta “Latvijas Valsts meži” datubāzes slāņa “DAP dabas datu sistēmas OZOLS dati” apakšslānī “Natura 2000”. Ja tā ir, uzklikšķinot pārbaudīt teritorijas Natura 2000 nosaukumu (piemēram, Piejūra). Pēc tam atvērt likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 1. pielikumu “Latvijas Natura 2000 — Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju saraksts” un noskaidrot, kāda tipa Natura 2000 teritorija tā ir – A, B vai C. Ja teritorija ir klasificēta kā A tipa, tā ir ornitoloģiskā Natura 2000 teritorija, kurai nepieciešama 2 km aizsargjosla. Kartē jāpārbauda, vai 2 km aizsargjosla ap A tipa Natura 2000 teritoriju tiek ievērota. Ja nav ievērota, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Attīstot vēja parkus jūrā, tiek ievēroti projekta LIFE REEF rezultāti. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai projektēšanā plānots ņemt vērā LIFE REEF projektā iegūtos jūras biotopu kartēšanas datus un vai attīstības teritorijas nesakrīt ar ES nozīmes biotopiem. Ja saimnieciskā darbība netiek plānota kādā no nokartētajām teritorijām, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.⁴⁸	35.1	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Vēja parku attīstība meža zemēs. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) Valsts zemes dienesta datubāzē Kadastrs.lv ir atzīmēta kā meža zeme (pieeja autorizējoties). Ja ir atzīmēta, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Vēja parku attīstība intensīvās lauksaimniecības zemēs, no dabas daudzveidības viedokļa degradētās teritorijās un teritorijās, kurās nav dabas vērtību. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja nav atrodama, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) Valsts zemes dienesta datubāzē Kadastrs.lv ir atzīmēta kā lauksaimniecības zeme (pieeja autorizējoties). Ja ir atzīmēta, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	35.1	S
	Tiek ievērotas labās prakses jūras vēja enerģijas parkiem. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, ka jūras vēja enerģijas parku attīstībā ir ievērojis ES Vadlīnijas par vēja enerģijas projektiem un ES dabas aizsardzības tiesību aktiem⁴⁹. Ja ievērojis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	35.1	Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Plaši vienlaidu saules paneļu parki (bez ainavas elementiem) virs 100 ha. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par plānotā saules paneļu parka platību. Ja tā pārsniedz 100 ha (vienlaidus), tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Bioloģiskās daudzveidības palielināšana saules paneļu parkos. Kā un kur pārbaudīt? - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par Vides aizsardzības vadlīnijās saules parku attīstībai minētā biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinuma izstrādi un apņemšanos to ievērot. Ja šāds atzinums izstrādāts un klients apņemas to ievērot, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par Vides aizsardzības vadlīnijās saules parku attīstībai minētā biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinuma ieteikumu ievērošanu. Ja to apstiprina, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	35.1	S
Saules paneļu parki ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja ir atrodama, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Ievērotas Vides aizsardzības vadlīnijas saules parku attīstībai⁵⁰. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par vadlīniju ievērošanu. Ja apstiprina to ievērošanu, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	35.1	S
	Ja ir plānoti divi vai vairāk vēja vai saules parku projekti blakus viens otram, ietekmes uz vidi novērtējumos tiek vērtētas kumulatīvās ietekmes. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, ka ietekmes uz vidi novērtējumos ir vērtēta visu blakus plānoto vēja vai saules parku kumulatīvā ietekme uz vidi. Ja šādu novērtējumu var apstiprināt, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	35.1	S

Inženierbūvniecība

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Dzīvnieku migrācijas ceļu pārraušana⁵¹, ja atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējumam rekomendēta šāda ceļa ierīkošana. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējumu ir nepieciešama dzīvnieku migrācijas ceļu ierīkošana. Ja ir rekomendēta, bet nav plānots to veikt, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Dzīvnieku migrācijas ceļu būve⁵². Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējumu ir nepieciešama dzīvnieku migrācijas ceļu ierīkošana. Ja ir rekomendēta un ir plānots to veikt, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	S
Meliorācija ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs, izņemot biotopu un sugu dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumus. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. - Ja teritorija ietilpst kādā no augstāk minētajām kategorijām, klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai plānoti meliorācijas darbi. - Ja plānoti meliorācijas darbi, pieprasīt klientam Dabas aizsardzības pārvaldes atzinumu, vai plānotie meliorācijas darbu norit biotopu un sugu apsaimniekošanas plānu ietvaros. - Ja klients nevar šādu atzinumu iesniegt vai ja atzinumā nav Dabas aizsardzības pārvaldes norādes par meliorācijas darbu nepieciešamību sugu un biotopu apsaimniekošanai, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Plānots, veikts vai ieviests nelielu dzīvnieku pāreju⁵³ nepieciešamības izvērtējums vismaz tiem ceļiem, kas ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai ceļš šķērso īpaši aizsargājamo dabas teritoriju – atzīmēts Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no “ĪADT” apakšslāņiem. - Ja ceļš šķērso kādu no augstāk minētajām teritorijām, klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai ir piesaistījis sertificētu biotopu ekspertu izvērtējuma veikšanai par nelielu dzīvnieku pāreju ierīkošanu. - Ja saskaņā ar eksperta izvērtējumu nepieciešams ceļš dzīvnieku pārejai un ja klients šādu ceļu ir ierīkojis vai plāno ierīkot, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	S

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Dabai draudzīgu ūdensteču šķērsojumu⁵⁴ neesamība, ierīkojot jaunus objektus vai pārbūvējot esošos. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par dabai draudzīgu ūdensteču nodrošināšanu būvniecības laikā un pēc tās. Ja netiek nodrošināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Dabai draudzīgi ūdensteču šķērsojumi⁵⁵, ierīkojot jaunus objektus vai pārbūvējot esošos. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par dabai draudzīgu ūdensteču nodrošināšanu būvniecības laikā un pēc tās. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū
Virszemes ūdens objektu (meliorācijas sistēmu) pārbūve vai atjaunošana bez videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementu⁵⁶ ierīkošanas. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par dabai draudzīgu meliorācijas elementu ierīkošanu. Ja nav apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Virszemes ūdens objektu (meliorācijas sistēmu) pārbūve vai atjaunošana ar videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementu⁵⁷ ierīkošanu. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par dabai draudzīgu meliorācijas elementu ierīkošanu. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū
Jaunu šķēršļu veidošana upēs, kas ietekmētu zivju pārvietošanās ceļus⁵⁸. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par jaunu šķēršļu veidošanu upēs būvniecības laikā vai pēc tās. Ja šādi šķēršļi tiek radīti, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Upju dabiskā tecējuma nodrošināšana. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par upju dabiskā tecējuma nodrošināšanu būvniecības laikā un pēc tās. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū
Esošo zivju migrācijas šķēršļu vai aizsprostu saglabāšana bez ietekmi mazinošiem pasākumiem⁵⁹. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par mākslīgo aizsprostu upēs saglabāšanu būvniecības laikā. Ja tādi tiek saglabāti, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Mākslīgo aizsprostu upēs nojaukšana vai šķēršļa daļēja likvidēšana⁶⁰. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par mākslīgo aizsprostu upēs nojaukšanu vai šķēršļu daļēju likvidēšanu būvniecības laikā. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
	Ūdens noteku atjaunošana ar mazinvasīvām, lokālām metodēm⁶¹. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai plāno atjaunot ūdens notekas ar mazinvasīvām metodēm. Ja plānots, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	S
	Zaļās infrastruktūras⁶² elementu integrēšana meliorācijas sistēmu atjaunošanā. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai plāno integrēt zaļās infrastruktūras elementus meliorācijas sistēmu atjaunošanā. Ja plānots, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	S
	Inženierbūvniecības darbos netiek izmantota ar invazīvo sugu⁶³ sēklām piesārņota augsne. Kā un kur pārbaudīt? - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai iepirkta augsne būvdarbu veikšanai varētu saturēt invazīvo sugu sēklas. Lai iesniegtu šādu apliecinājumu bankai, klients var prasīt augsnes piegādātājam apliecināt, ka augsne ņemta no teritorijas, kurā nav izplatījušās kādas no invazīvajām sugām. Ja apliecināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu –, vai ir izmantojis augsni no paša teritorijas, kas varētu saturēt invazīvo sugu sēklas. Ja nav pavairojis, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	S

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
	Aizsprostu demontāža vai pielāgošana zivju migrācijas nodrošināšanai⁶⁴. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par aizsprostu demontāžu vai pielāgošanu zivju migrācijas nodrošināšanai. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū
	Mainīga dziļuma lokāli padziļinājumi grāvju gultnēs⁶⁵. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par mainīga dziļuma lokālu padziļinājumu izveidošanu grāvju gultnēs. Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	42	Ū

Ēku būvniecība

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Apbūve ES nozīmes biotopos, dabas pieminekļos, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnēs, izņemot biotopu un sugu dzīvotņu apsaimniekošanas pasākumus⁶⁶. Kā un kur pārbaudīt? Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) ir atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no šiem slāņiem: “ĪA biotopi (laukumi)”; “ĪADT Dabas pieminekļi”; “Aizsargājamo sugu dzīvotnes”. Ja ir atzīmēta un tajā ir plānota apbūve, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Ieviesti ūdens taupības pasākumi / slēgta tipa ūdens aprites cikls. Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par slēgta tipa ūdens aprites ciklu. Ja ieviests vai plānots ieviest, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	41	S, Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Būvniecība applūstošajās un palieņu teritorijās. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai būvdarbu teritorija (pēc administratīvās teritorijas iedalījuma) pēc Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra Latvijas Plūdu riska un plūdu draudu kartes klasificējas kā plūdu riska teritorija (slāņi “Nacionālās nozīmes plūdu riska teritorijas” un “Plūdu teritorijas”). Ja klasificējas, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai teritorija (pēc kadastra numura) atzīmēta Dabas aizsardzības pārvaldes datubāzē “Ozols” kādā no “Īpaši aizsargājamo biotopu” apakšslāņiem. Ja atzīmēta, pārbaudīt iezīmētās teritorijas ES klasifikācijas nosaukumu (to var izdarīt, uzklikšķinot uz iezīmētās teritorijas, kā rezultātā kreisajā pusē atveras logs ar detalizētu informāciju par teritoriju). Ja teritorija klasificēta kā paliene un ja tajā plānota apmežošana, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtās papildu nodrošinājums.⁶⁷ Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par atbilstību Notekūdeņu attīrīšanas direktīvas (ES) 2024/3019 prasībām par otro un trešo attīrīšanas posmu.⁶⁸ Ja apstiprināts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	41	Ū
Dabiskas krasta joslas transformācija, mainot esošo izmantošanas veidu (laterālās nepārtrauktības⁶⁹ nesaglabāšana). Kā un kur pārbaudīt? Klients iesniedz informāciju – pašapliecinājumu – par laterālās nepārtrauktības nodrošināšanu. Ja klients šādu apliecinājumu nevar iesniegt, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	Privātmāju pieslēgšana centralizētajai kanalizācijai. Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt informāciju atbilstošajai pašvaldībai (izziņa no pašvaldības) par klienta pieslēgumu centralizētajai kanalizācijai. Ja pieslēgts vai plāno pieslēgt, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir labvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.	41	Ū

Nelabvēlīgs	Labvēlīgs	NACE	BV
Klients ir iekļauts problemātisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu sarakstā. Kā un kur pārbaudīt? - Pārbaudīt, vai klients (pēc nosaukuma) iekļauts Valsts vides dienesta sastādītajā notekūdeņu attīrīšanas iekārtu sarakstā/ kartē, kuras ilgstoši nespēj nodrošināt vides prasībām atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu (pašreiz pieejamā jaunākā karte). Ja iekļauts, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā. - Pārbaudīt, vai klientam (pēc nosaukuma) konstatēti pārkāpumi Valsts vides dienesta kārtējās gada pārbaudēs (jaunākais pieejamais Ziņojums par notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (NAI) darbības efektivitātes valsts testēšanas rezultātiem). Ja konstatēti, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.		41	Ū
Izbūvēta centralizētā kanalizācijas sistēma, taču nav veikta pieslēgšanās (piemērot, ja centrālā kanalizācija ir pieejama pie zemesgabala robežas). Kā un kur pārbaudīt? Pieprasīt no atbilstošās pašvaldības izziņu par klienta (pēc reģistrācijas numura) esamību decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistrā vai pieslēgšanos centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Ja pieslēgšanās centralizētajai kanalizācijas sistēmai nav veikta un nav plānota, tad uzskatāms, ka saimnieciskajai darbībai ir nelabvēlīgas sekas dabas daudzveidības saglabāšanā.		41	Ū

Atsauces

¹ Biotopa veids, uz kuru saimnieciskajai darbībai sagaidāma ietekme. Zaļā krāsa – sauszemes biotops. Zilā krāsa – ūdens biotops.

² Īpaši aizsargājamās sugas ir definētas MK noteikumos Nr. 396 [Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu](#).

³ Kodi atrodami Lauku atbalsta dienesta dokumentā [Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts](#).

⁴ Izņemot sugu un dzīvotņu uzturēšanu saskaņā ar sugu un biotopu aizsardzības plāniem, kuri pieejami [Sugu un biotopu aizsardzības plāni | Dabas aizsardzības pārvalde](#)

⁵ Tādu lauksaimniecības zemju īpatsvars, kurās ir ļoti daudzveidīgas ainavas iezīmes. Ļoti daudzveidīgas ainavas iezīmes - piemēram, buferjoslas, dzīvžogi, atsevišķi koki vai koku grupas, koku rindas, laukmales, atsevišķi laukumi, grāvji, ūdensteces, mazi mitrāji, terases, piramidāli akmens krāvumi, akmens sienas, mazi dīķi un kultūras objekti - ir pastāvīgas dabiskas vai pusdabiskas veģetācijas elementi lauksaimniecības kontekstā, kuri nodrošina ekosistēmu pakalpojumus un atbalstu biodaudzveidībai. Tālab ainavas iezīmes ir pēc iespējas jāsargā no negatīviem ārējiem traucējumiem, lai nodrošinātu drošas dzīvotnes dažādiem taksoniem, tāpēc tām jāatbilst šādiem nosacījumiem: a) tās nevar izmantot produktīviem lauksaimnieciskiem mērķiem (tostarp ganībām vai lopbarības ražošanai), izņemot gadījumus, kad šāds izmantojums ir vajadzīgs biodaudzveidības saglabāšanai; un b) tās nevajadzētu apstrādāt ar mēslošanas līdzekļiem vai pesticīdiem, izņemot zemu resursu apstrādi ar pakaišu kūtsmēsliem. Zemi, kas atstāta papuvē, tostarp uz laiku, var uzskatīt par daudzveidības ziņā augstvērtīgām ainavas iezīmēm, ja tā atbilst otrās daļas a) un b) punktā minētajiem kritērijiem. Produktīvus kokus, kas ir daļa no ilgtspējīgām agromežsaimniecības sistēmām, vai kokus ekstensīvās vecās plantācijās, kas atrodas uz ilggadīgiem zālājiem, un produktīvus elementus dzīvžogos arī var uzskatīt par daudzveidības ziņā augstvērtīgām ainavas iezīmēm, ja tie atbilst otrās daļas b) punktā minētajam kritērijam un ja raža tiek ievākta tikai brīžos, kad tas neapdraud augstu biodaudzveidības līmeni. eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CONSIL:PE_74_2023_INIT

⁶ Tādu lauksaimniecības zemju īpatsvars, kurās ir ļoti daudzveidīgas ainavas iezīmes. Ļoti daudzveidīgas ainavas iezīmes - piemēram, buferjoslas, dzīvžogi, atsevišķi koki vai koku grupas, koku rindas, laukmales, atsevišķi laukumi, grāvji, ūdensteces, mazi mitrāji, terases, piramidāli akmens krāvumi, akmens sienas, mazi dīķi un kultūras objekti - ir pastāvīgas dabiskas vai pusdabiskas veģetācijas elementi lauksaimniecības kontekstā, kuri nodrošina ekosistēmu pakalpojumus un atbalstu biodaudzveidībai. Tālab ainavas iezīmes ir pēc iespējas jāsargā no negatīviem ārējiem traucējumiem, lai nodrošinātu drošas dzīvotnes dažādiem taksoniem, tāpēc tām jāatbilst šādiem nosacījumiem: a) tās nevar izmantot produktīviem lauksaimnieciskiem mērķiem (tostarp ganībām vai lopbarības ražošanai), izņemot gadījumus, kad šāds izmantojums ir vajadzīgs biodaudzveidības saglabāšanai; un b) tās nevajadzētu apstrādāt ar mēslošanas līdzekļiem vai pesticīdiem, izņemot zemu resursu apstrādi ar pakaišu kūtsmēsliem. Zemi, kas atstāta papuvē, tostarp uz laiku, var uzskatīt par daudzveidības ziņā augstvērtīgām ainavas iezīmēm, ja tā atbilst otrās daļas a) un b) punktā minētajiem kritērijiem. Produktīvus kokus, kas ir daļa no ilgtspējīgām agromežsaimniecības sistēmām, vai kokus ekstensīvās vecās plantācijās, kas atrodas uz ilggadīgiem zālājiem, un produktīvus elementus dzīvžogos arī var uzskatīt par daudzveidības ziņā augstvērtīgām ainavas iezīmēm, ja tie atbilst otrās daļas b) punktā minētajam kritērijam un ja raža tiek ievākta tikai brīžos, kad tas neapdraud augstu biodaudzveidības līmeni. eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CONSIL:PE_74_2023_INIT

⁷ Sertificēta augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārta, kurai ir automātiskā pārklājumu regulēšanas iespēja, tostarp sekciju kontrole un konstantas vai mainīgas devas regulēšanas iespēja, lai nodrošinātu apstrādātu zonu nepārklāšanos, vai traktortehnika vai iekārta ir aprīkota ar vadības termināli, kam ir GPS uztvērējs, kā arī sekciju kontroles un uzstādītās devas kontroles funkcija precīzai augu aizsardzības līdzekļu lietošanai. [Klimatiskās un vidiskās shēmas - EKOSHĒMAS 2025.g. | Lauku atbalsta dienests](#)

⁸ 5. ekoshēmā iespējamās 3 darbības: 1) tieša šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) izkliede un iestrāde ar lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi; 2) minerālmēsli precīzā izkliede; 3) augu aizsardzības līdzekļu precīzā izsmidzināšana. Precizēt, vai ekoshēma piemērota, pamatojoties uz 3. darbību.

⁹ 5. ekoshēmā iespējamās 3 darbības: 1) tieša šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) izkliede un iestrāde ar lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi; 2) minerālmēsli precīzā izkliede; 3) augu aizsardzības līdzekļu precīzā izsmidzināšana. Precizēt, vai ekoshēma piemērota, pamatojoties uz 3. darbību.

¹⁰ Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai [Augu aizsardzības likums](#). Invazīvo sugu saraksts pieejams šeit: [Invazīvās sugas | Dabas aizsardzības pārvalde](#) (faktu lapas)

¹¹ Liellops – dobradžu (*Bovidae*) dzimtas dzīvnieks jeb “liellopu sugas dzīvnieks” ir nagainis, kas pieder pie *Bison* ģints, *Bos* ģints (ietver *Bos*, *Bibos*, *Novibos* un *Poephagus*) vai *Bubalus* ģints (ietver *Anoa* apakšģinti) un šādu dzīvnieku krustojumu pēcnācējs. [Zemkopības ministrija | Skaidrojoša informācija par noteikto prasību piemērošanu attiecībā uz lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanu, reģistrēšanu un pārvietošanu](#)

¹² Zeme, kurā dominē kokaugi (kārkli, krūkļi, sausserži, irbenes, segliņi, korintes, lazdas, paegli, pīlādži, ievas), kas veido vairākus līdz sešiem metriem augstus stumbrus. [Konsultatīvi zinātniskais atbalsts Latvijas meža nozares interešu pamatojumam Eiropas Savienības bioloģiskās daudzveidības stratēģijas 2030 ieviešanai un Eiropas Savienības meža stratēģijas 2030 ieviešana](#)

¹³ Atšķirīgu ģinšu kultūraugu, atšķirīgu kultūraugu sugu, ziemāju un vasarāju, papuves, stiebrzāļu vai citu lopbarības zālaugu audzēšana noteiktās proporcijās. Detalizētāk Lauku atbalsta dienesta informatīvā materiālā ["Par platību un dzīvnieku maksājumiem 2024.gadā" 28.lpp.](#)

¹⁴ [HELCOM rekomendācija 42-43/2.](#)

¹⁵ Šo pamato MK noteikumu Nr. 834 6.6.2 punkts.

¹⁶ Uztvērējaugi – to galvenais uzdevums ir pasargāt augsni no barības elementu izskalošanās. Šim nolūkam, piemēram, izmanto rudzus, lopbarības redīsus, ziemas vīķus. Starpkultūra – zaļmēslojuma kultūras, kuras iesēj vasaras otrajā pusē, lai aizpildītu tukšo periodu pēc vienas ražas novākšanas rudenī līdz nākamās kultūras iesēšanai vai iestādīšanai pavasarī. Tām ir gan uztvērējaugu, gan sedzējaugu funkcijas atkarībā no izvēlētajām kultūrām. [Starpkultūru nozīme ziemošanas periodā | Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs](#)

¹⁷ Aramzemes – visi kodi, izņemot aramzemē sētos zālājus (760. kods un tā atvasinājumi). Kodi atrodami Lauku atbalsta dienesta dokumentā [Kultūraugu un zemes izmantošanas veidu kodu saraksts](#).

¹⁸ Polderis ir zemienes daļa, kas atgūta no ūdenstilpes, bieži vien jūras, uzbūvējot dambjus aptuveni paralēli krasta līnijai, nosusinot teritorijas starp dambjiem un dabisko piekrasti. [Polder | Dikes, Canals & Flood Control | Britannica](#)

¹⁹ Mākslīgie mitrāji, sedimentācijas baseini, meandri, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krājumi, kontrolētā drenāža. [Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa veidā pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos" 2014.–2020. gada plānošanas perioda pārejas laikā 2021. un 2022. gadā 2.pielikums.](#)

²⁰ Šo pamato MK noteikumu Nr. 829 4.6.1–4.6.7 punkts un 2.punkts (4.4.1 un 4.6.6 punkts).

²¹ Mēsli – minerālmēsli un šķidrās organiskais mēslojums (šķīdzmēsli, virca, digestāts). [Klimatiskās un vidiskās shēmas - EKOSHĒMAS 2025.g. | Lauku atbalsta dienests](#)

²² Bioloģiskos produktus iegūst, saimniekojot ar dabiskām metodēm – nelietojot ķīmiski sintezētas vielas, piemēram, pesticīdus, minerālmēslus u.tml. Saimniekošanas priekšnoteikums ir veselīga augsne, kas ir dabiska un dzīva vienība ar daudzveidīgu floru un faunu, un ražas palielināšanai tiek rosinātas dzīvības norises augsnē. Bioloģiskās lauksaimniecības pamatā ir veselīga un bagāta augsne, kas pati spēj pretoties kaitēkļiem un slimībām. [Bioloģiskā lauksaimniecība | Zemkopības ministrija](#)

²³ Pēc ekspertu ieteikumiem par bioloģiski augstvērtīgām teritorijām uzskatāmas tādas teritorijas, kuras saskaņā ar Dabas atjaunošanas regulu un ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas prasībām iekļaujamas 30% aizsargājamo teritoriju tīklā.

²⁴ Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai [Augu aizsardzības likums](#). Invazīvo sugu saraksts pieejams šeit: [Invazīvās sugas | Dabas aizsardzības pārvalde](#) (faktu lapas)

²⁵ Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai [Augu aizsardzības likums](#). Mežsaimniecības eksperti par Latvijai nevēlamām koku sugām uzskata sarkano ozolu, visas lapegļu un papeļu sugas, un saldo ķirsi.

²⁶ Visas sugas, kuras uzskaitītas MK noteikumu Nr. 308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi" 1. pielikumā, izņemot sarkano ozolu, papeles, lapegles un saldo ķirsi (svešzemju sugas).

²⁷ Par teritorijām ar augstu bioloģisko vērtību šajā gadījumā tiek uzskatīti bioloģiski vērtīgi zālāji, purvi un palienes.

²⁸ Par sugām prioritārām vietām pēc ekspertu ieteikumiem tiek uzskatītas dzeņu un pūču dzīvotnes.

²⁹ Mākslīgi atjaunots mežs – mežs, kas atjaunots, sējot vai stādot meža reproduktīvo materiālu. [Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi](#).

³⁰ Egļu mežaudze – mežaudze, kurā par galveno koku sugu ir izvēlēta egle (*Picea abies*), un tās īpatsvars atbilst noteiktajām prasībām attiecīgā augšanas apstākļu tipa meža atjaunošanā vai ieaudzēšanā. Meža atjaunošanas, meža [ieaudzēšanas](#) un plantāciju meža noteikumi

³¹ Šis pamatots ar ekspertu ieteikumiem un balstīts ilgtspējīgas mežsaimniecības principos, ņemot vērā klimata pārmaiņu prognozes, kas liecina, ka nākotnē klimatiskie apstākļi Latvijā var kļūt mazāk piemēroti egles audzēšanai.

³² Mehāniska augsnes sagatavošana – augsnes virskārtas mehāniska apstrāde pirms meža atjaunošanas vai ieaudzēšanas, lai radītu labvēlīgus apstākļus meža stādu augšanai. [Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi](#)

³³ Mehāniska augsnes sagatavošana – augsnes virskārtas mehāniska apstrāde pirms meža atjaunošanas vai ieaudzēšanas, lai radītu labvēlīgus apstākļus meža stādu augšanai. [Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi](#)

³⁴ Prasība izriet no [Aizsargjoslu likuma](#).

³⁵ Mežistrāde, izmantojot tehnoloģijas vai paņēmienus, kā arī izvēloties piemērotus laika apstākļus, ir saimnieciskās darbības prakse, kuras mērķis ir novērst vai būtiski samazināt augsnes sablīvēšanos, virskārtas noārdīšanos un eroziju meža zemēs, tādējādi saglabājot augsnes ekoloģiskās funkcijas un meža ilgtspējību. [Rokasgrāmata ūdens kvalitātes aizsardzības struktūru izveidošanai meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas laikā un ūdens aizturēšanai mežā](#)

³⁶ Sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji. [Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumos Nr. 600 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu konkursu veidā pasākumam "Ieguldījumi materiālajos aktīvos""](#)

³⁷ Mitrāji ir purvi, dumbrāji, kūdrāji vai ūdens teritorijas – dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pagaidu – ar stāvošu vai tekošu ūdeni, saldūdeni, sāļūdeni vai jūras ūdeni, t.sk. jūras piekrastes zonas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz sešus metrus. [Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat](#)

³⁸ Kailcirtē ir mežizstrādes veids, kurā tiek nocirsti visi augošie koki cirmā, izņemot tos, kas jāatstāj saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā. [Meža likums](#)

³⁹ Mežaudžu jeb zaļās infrastruktūras ekoloģiskās funkcionalitātes uzlabošana ūdensobjektu meža aizsargjoslās ir mērķtiecīga darbība, kuras mērķis ir atjaunot vai saglabāt aizsargjoslu spēju filtrēt piesārņojumu, samazināt virszemes noteci, nodrošināt bioloģisko daudzveidību un upes ekoloģisko savienojamību, pielāgojot meža struktūru, sugu sastāvu un apsaimniekošanas metodes. [Green infrastructure and territorial cohesion | European Environment Agency's home page](#)

⁴⁰ Sugu un biotopu aizsardzības plāni atrodami Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā: [Sugu un biotopu aizsardzības plāni | Dabas aizsardzības pārvalde](#)

⁴¹ Meža dabiskā atjaunošanās ir process, kurā jauna koku paaudze veidojas bez cilvēka tiešas sēšanas vai stādīšanas, galvenokārt ar dabiski izbirušām sēklām, dzinumiem vai atvasēm no esošajiem kokiem. [Vadlīnijas par biodaudzveidībai labvēlīgu pirmreizēju un atkārtotu apmežošanu un koku stādīšanu](#)

⁴² Aizsargjoslu platumi atrunāti Aizsargjoslu likumā. [Aizsargjoslu likums](#)

⁴³ Ekoloģiskie koki ir koki, kas tiek saglabāti galvenajā cirmā, lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības elementu saglabāšanu. Tie ir ekoloģiski vērtīgi koki, piemēram, dobumaini, nokaltuši, ar ligzdām, sēnēm vai īpašām mikrobiotopiem nozīmīgām pazīmēm. [Noteikumi par koku ciršanu mežā](#)

⁴⁴ Dabisko ūdensteču un gultņu pārveidošana mežos ir hidrotehniskie vai meliorācijas darbi, kas maina ūdenstece formu, plūsmas režīmu vai gultnes struktūru, un kuru mērķis nav sugu vai dzīvotņu atjaunošana vai ūdens ekosistēmas ekoloģiskā stāvokļa uzlabošana, bet gan, piemēram, mežistrādes, koksnes transportēšanas vai nosusināšanas vajadzības. [Rokasgrāmata ūdens kvalitātes aizsardzības struktūru izveidošanai meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas laikā un ūdens aizturēšanai mežā](#)

⁴⁵ Veci meži – meži, kas ir sasnieguši attīstības stadiju, kurā ir nodrošināta to sarežģītā struktūra un augsta bioloģiskā daudzveidība, tajos ir dabiski attīstījušies mirusī koksne, dažāda vecuma koki, kā arī ļoti ierobežota vai nenotikusi cilvēka iejaukšanās. [Komisijas vadlīnijas par ES pirmatnējo un veco mežu definēšanu, kartēšanu, monitoringu un stingru aizsardzību](#)

⁴⁶ Regulētā izlases cirte – cirte, kurā mežaudze tiek izcirsta pakāpeniski, vairākkārtīgās iejaukšanās reizēs, lai nodrošinātu meža dabisku atjaunošanos un saglabātu aizsargfunkcijas. [Noteikumi par koku ciršanu mežā](#)

⁴⁷ Dabai draudzīgas infrastruktūras veidi, kuru mērķis ir samazināt rekreācijas slodzi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ietver dabas takas un laipas, skatu torņus un platformas, informatīvos standus un norādes, atpūtas vietas, atkritumu urnas un tualetes, gājēju tiltiņus, robežzīmes, vides gidu apmācību, dabas vērtību monitoringa punktus un zemas ietekmes tūrisma maršrutus. Vairāk par dabai draudzīgas infrastruktūras kritērijiem šeit [MK noteikumi Nr. 514](#)

⁴⁸ Uz 30.03.2026 jūras biotopu kartēšanas rezultāti (informācija par vērtīgākajiem biotopiem jūrā un piekrastē) ir pieejami, individuāli sazinoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Kad rezultāti tiks apstiprināti, tie būs pieejami Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzē Ozols [OZOLS publiskās pieejas versija](#) un tiks publicēti arī šeit [REEF - AKTIVITĀTES UN REZULTĀTI](#)

⁴⁹ [Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation - Publications Office of the EU.](#)

⁵⁰ [Vides aizsardzības vadlīnijas saules parku attīstībai Latvijā](#)

⁵¹ Dzīvnieku migrācijas ceļu pārraušana (konektivitātes pārraušana) ir situācija, kad projekta īstenošanas gaitā netiek ievērota ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentācijā paredzētā prasība vai rekomendācija izveidot dzīvnieku pāreju vai citu migrācijas nodrošināšanas risinājumu, tādējādi radot šķērslī sugu pārvietošanās ceļiem un ekoloģiskajai savienojamībai. Vairāk par konektivitāti šeit: [Connectivity Migratory Species](#).

⁵² Dzīvnieku migrācijas ceļu būve ir speciālu infrastruktūras objektu (piemēram, zaļo tiltu, ekotuneļu) izbūve pār vai zem autoceļiem, dzelzceļiem vai citām barjerām, lai nodrošinātu savvaļas dzīvniekiem drošu un nepārtrauktu pārvietošanos starp dzīvotnēm. Vairāk par migrācijas ceļiem šeit: [Pasargāt gan cilvēkus, gan dzīvniekus - Latvijas Valsts ceļi](#)

⁵³ Piemēram, zemceļa pārejas (caurtekas, tuneļi), tilti vai estakādes ar savvaļas joslām, specializētas abinieku pārejas, kronšteini kokiem vai trošu pārejas (vāverēm vai sikspārņiem).

⁵⁴ Dabai draudzīgs ūdensteču šķērsojums ir inženiertehniskais risinājums (piemēram, tilts vai caurteka), kas nodrošina brīvu ūdens, nogulumu un dzīvo organismu pārvietošanos, saglabājot ūdensteču ekoloģisko nepārtrauktību. Šādi šķērsojumi tiek projektēti vai pārbūvēti tā, lai mazinātu ietekmi uz upes gultni, krasta biotopiem un migrējošām sugām. [Biodiversity strategy for 2030 - Publications Office of the EU](#)

⁵⁵ Dabai draudzīgs ūdensteču šķērsojums ir inženiertehniskais risinājums (piemēram, tilts vai caurteka), kas nodrošina brīvu ūdens, nogulumu un dzīvo organismu pārvietošanos, saglabājot ūdensteču ekoloģisko nepārtrauktību. Šādi šķērsojumi tiek projektēti vai pārbūvēti tā, lai mazinātu ietekmi uz upes gultni, krasta biotopiem un migrējošām sugām. [Biodiversity strategy for 2030 - Publications Office of the EU](#)

⁵⁶ Sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji. [Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumos Nr. 600 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu konkursu veidā pasākumam "Ieguldījumi materiālajos aktīvos""](#)

⁵⁷ Sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji. [Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 30. septembra noteikumos Nr. 600 "Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu konkursu veidā pasākumam "Ieguldījumi materiālajos aktīvos""](#)

⁵⁸ Jaunu šķēršļu veidošana upēs ir tādu pastāvīgu vai pagaidu būvju izbūve (piemēram, aizsprosti, sliekšņi, caurtekas), kas ierobežo vai pārtrauc ūdens organismu – īpaši zivju – dabiskos pārvietošanās ceļus, radot upes garenvirziena nepārtrauktības pārtraukumu. [Guidance on Barrier Removal for River Restoration - European Commission](#)

⁵⁹ Mākslīgo aizsprostu upēs vai šķēršļa saglabāšana (piemēram, pazemināšana, vidusdaļas nojaukšana, atstājot krasta stiprinājumus u.c.) ir hidrotehniskas barjeras saglabāšana, kas attiecīgi ierobežo upes dabisko plūsmu, pasliktina ūdens kvalitāti un traucē ūdens organismu, īpaši zivju, brīvai migrācijai. [Guidance on Barrier Removal for River Restoration - European Commission](#)

⁶⁰ Mākslīgo aizsprostu upēs nojaukšana vai šķēršļa daļēja likvidēšana (piemēram, pazemināšana, vidusdaļas nojaukšana, atstājot krasta stiprinājumus u.c.) ir hidrotehniskas barjeras pilnīga vai daļēja demontāža, lai atjaunotu upes dabisko plūsmu, uzlabotu ūdens kvalitāti un nodrošinātu ūdens organismu, īpaši zivju, brīvu migrāciju. [Guidance on Barrier Removal for River Restoration - European Commission](#)

⁶¹ Ūdens noteku atjaunošana ar mazināšanām, lokālām metodēm ir hidroloģisko procesu un ekosistēmu funkciju atjaunošana grāvjos vai mazās ūdenstecēs, izmantojot dabai tuvas risinājumus, piemēram, aiztures, dabiska substrāta atjaunošanu vai plūsmas palēnināšanu, izvairoties no plašiem zemes pārveidojumiem vai smagas tehnikas izmantošanas. [Rokasgrāmata ūdens kvalitātes aizsardzības struktūru izveidošanai meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas laikā un ūdens aizturēšanai mežā](#)

⁶² Zaļās infrastruktūras elementu integrēšana meliorācijas sistēmu atjaunošanā nozīmē dabai tuvas risinājumus – piemēram, mitrājus, buferjoslas, lokālus plūsmas palēninājumus un bioloģiski aktīvas struktūras -, kas tiek ieviesti kopā ar vai kā alternatīva tradicionālajai meliorācijai, lai vienlaikus uzlabotu ūdens apsaimniekošanu, bioloģisko daudzveidību un klimatnoturību. Vairāk par zaļo infrastruktūru šeit [Green Infrastructure Handbook](#)

⁶³ Latvijas dabai neraksturīga suga, kura apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes vai rada ekonomiskus zaudējumus, kaitējumu videi vai cilvēka veselībai. [Augu aizsardzības likums](#). Invazīvo sugu saraksts pieejams šeit: [Invazīvās sugas | Dabas aizsardzības pārvalde](#) (faktu lapas)

⁶⁴ Aizsprostu demontāža vai pielāgošana zivju migrācijas nodrošināšanai ir hidrotehnisku barjeru noņemšana vai pārveide, lai atjaunotu ūdensteču garenvirziena nepārtrauktību un nodrošinātu zivju un citu ūdens organismu brīvu pārvietošanos. [Guidance on Barrier Removal for River Restoration - European Commission](#)

⁶⁵ Mainīga dziļuma lokāli padziļinājumi grāvju gultnē ir speciāli izveidotas nelielas padziļinātas zonas, kas samazina ūdens plūsmas ātrumu, veicina suspendēto daļiņu izgulsnēšanos un uzlabo ūdens kvalitāti, īpaši meža meliorācijas sistēmās. [Rokasgrāmata ūdens kvalitātes aizsardzības struktūru izveidošanai meža meliorācijas sistēmu rekonstrukcijas laikā un ūdens aizturēšanai mežā](#)

⁶⁶ Sugu un biotopu aizsardzības plāni atrodami Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā: [Sugu un biotopu aizsardzības plāni | Dabas aizsardzības pārvalde](#)

⁶⁷ Papildu attīrīšanas posms pēc notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izplūdes, izmantojot mākslīgi veidotos mitrājus vai bioloģiskos dīķus (biodīķus), lai uzlabotu attīrīšanas efektivitāti un samazinātu biogēnu (galvenokārt slāpekļa un fosfora) koncentrāciju pirms izplūdes dabiskajā vidē. E.g. [Inspirational ideas: Constructed wetlands for water purification | EIP-AGRI](#)

⁶⁸ [Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīva](#)

⁶⁹ Laterālā nepārtrauktība ir upes ekosistēmas īpašība, kas nodrošina ūdens, nogulumu, barības vielu un dzīvo organismu brīvu pārvietošanos starp upes gultni un tai pieguļošo palieni. Šī nepārtrauktība ir būtiska, jo tā ļauj upei periodiski applūst palieni, veicinot ekoloģisko procesu daudzveidību un nodrošinot dzīvotņu savienojamību. [Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns un plūdu riska pārvaldības plāns 2022. - 2027. gadam](#)